

TREDJE SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG C

Första läsningen: **Neh 8:2-4a, 5-6, 8-10** (*De läste ur Guds lagbok och tolkade den*)

Herrens lag ger anledning till både gråt och glädje. Precis så är det också när vi hör Jesu ord: vi inser våra brister och synder men gläds åt att Gud trots allt vill förnya sitt förbund med oss. Vi firar denna glädje med söndagsmessa, söndagsmiddag, söndagsbibelläsning i hemmet. Vi överväger som Nehemja hur vi kan göra samhället bättre. Han tillrättavisade skarpt de rika och fick dem att efterskänka alla skulder.

Andra läsningen: **1 Kor 12:12-30** (*Ni utgör Kristi kropp och är var för sig delar av den*) (alternativ, kortare läsning: 1 Kor 12:12-14, 27)

I det grekiskt-romerska klassamhället måste Paulus ord om kroppsdelarnas gemenskap ha väckt blandade känslor. Filosofen Platon såg samhället som en kropp men hans mål var en effektiv totalitär stat. **Kristi kropp, kyrkan**, är inte tänkt så (Mark 10:42f). Där levs jämbördighet, ömsesidig omsorg, aktning och medkänsla.

Evangelium: **Luk 1:1-4, 4:14-21** (*I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse*)

Söndagarna "under året" tar oss i år med på en lång vandring bland pärlorna i **Lukas** evangelium. Lukas berättar i dag om början av Jesu offentliga verksamhet i Nasaret, men först får vi Lukas eleganta förord till hela boken (v. 1-4) – som säger mycket om honom själv! Han skriver på ett bildat sätt. Sin Jesusbiografi ser han ödmjukt som bara en bland "många". Han var inte själv vittne till Jesus utan tillhör andra generationen, men har tillgång till ögonvittnens berättelser och har noggrant efterforskat "allt" och skrivit ner det kronologiskt korrekt.

Lukas öppnar sedan sin bok för oss genom att elegant låta sin huvudperson Jesus öppna Jesajas bok och så presentera "programmet" (Jes 61:1 f). I Jesus verkar **Guds Helige ande** och han kommer med **glädjande** ord åt **fattiga och nödlidande** – där får vi samtidigt en rad nyckelord som är centrala i hela Lukas budskap. Med "nådens år" (v. 19) menas nog friåret (3 Mos 25:8-22), då alla israeliter som råkat i slaveri skulle friges. Vi lever just nu i ett annat jubelår – *Barmhärtighetens år* (2015/16) – då vi ska öva denna dygd. Lukas hade älskat denna sak!

Innan denna scen har Lukas berättat om Jesu tillblivelse och barndom. Där fanns samma poänger (**Anden** kom över Maria vid bebådelsen, Jesus föddes **fattigt** bland fattiga, änglarna förkunnade **glädje** över Betlehem). Varje söndag kommer Lukas nu att måla upp sitt Jesusporträtt åt oss. Vi har mycket att se fram mot! Lukas målar i glada färger och med tröstande ord. Han skrev grundligt. Låt oss läsa grundligt!

MÅNDAGEN 25 januari:

DEN HELIGE APOSTELN PAULUS OMVÄNDELSE, fest

När det blir klart för oss att *Gud är verklig*, så blir nästa fråga hur vi står inför honom. Vi skäms för våra synder. Men Gud kan och vill förvandla oss, trots vår synd, till rena helgon. Så gjorde Gud med Saulus, också kallad Paulus, den mest inbitne, fruktade och effektive förföljaren av urkyrkan. Den uppståndne Jesus omvände honom genom ett bländande ljus från ovan, den händelse vi hör om i dagens första läsning och som faktiskt berättas hela fyra gånger i Nya Testamentet (Gal 1:15-17, Apg 9:1-9, 22:6-11 samt 26:12-18). Jesus gjorde kyrkohataren till chefstänkare för sin lilla flock: 13 brev i Nya Testamentet går tillbaka till honom och ingår alltså i *Guds ord*. Paulus – av alla! – blev den som fick urkyrkan att öppna upp för icke-judar. Därmed kunde även våra folk bli medlemmar. Vi var en gång *Guds fiender*, som Paulus skriver (Rom 5:10), vi var hedningar, oförsonade med Gud, skrämmande som de ormar apostlarna skulle konfrontera enligt Jesu ord i dagens evangelium (Mark 16:18). Men kyrkans andliga makt besegrade vårt gift, vi blev kristna genom dopet och tron (Mark 16:16). Den helige kyrkofadern *Cyprianus* skrev att ormar och skorpioner är farliga på land men om de kastas i vatten kan de inte göra något. Han menade *dopets vatten* som får oss – som en gång Paulus – att verkligen bli Guds barn.

Festen idag, PAULUS OMVÄNDELSE, visar att den värste kan bli den bäste. Varför skulle det inte också gälla för var och en av oss? Vi kanske inte alla är Paulustyper som får plötsliga omvändelseupplevelser, men bara det faktum att vi tror på Jesus är bevis nog på att han lever i våra hjärtan. Skäl nog att tacka Gud i dag för det – t. ex. med den kända, gamla gospelsången:

*Amazing Grace, how sweet the sound,
that saved a wretch like me.
I once was lost but now am found,
was blind, but now I see.*

*Oändlig nåd mig Herren gav
och än i dag mig ger.
Jag kommit hem, jag vilsen var,
var blind, men nu jag ser. (Cecilia 422:1).*

Särskilda läsningar denna dag: Apg 22:3-16 eller Apg 9:1-22 och Mark 16:15-18

TISDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 6:12b-15, 17-19** (*David och hela Israel hämtade Herrens ark under jubel*)

Vi katoliker bär under sång och glädje *det Allraheligaste* – Kristi kropp – i procession på våra gator under **Kristi kropps och blods högtid**. Barn strör rosenblad på vägen framför Herren. Sedan ställer vi tillbaka det i kyrkans *tabernakel*, den kristna versionen av tälthelgedomen under Israels ökenvandring (2 Mos 33:7-11; jfr Hebr 8:2). Det är inte svårt för oss att leva oss in i Davids jubel i scenen från dagens läsning. Herren bor verkligen hos oss! David klär sig som en ministrant eller präst (v. 14). Offerhandling och välsignelse följer – som i vår liturgi. Festen för Gud är också alltid en fest för människor: David bjuder hela folket på läckerheter (v. 19).

Evangelium: **Mark 3:31-35** (*Den som gör Guds vilja är min bror och syster och mor*)

Så mycket vi *inte* får veta här om Jesu närmaste familj – och det trots att Maria och ”Jesu bröder” nämns hela fem gånger! Var är Josef – hur har det gått med honom? Dog han? När? Hur? Vad vill Maria tala med sin son om – eller har hon tvingats komma med för att lägga ytterligare press på Jesus att upphöra med sin verksamhet? Vad betyder uttrycket Jesu ”bröder”? I Bibelns värld kallades ju alla sorters släktingar för ”bröder och systrar” (så än i dag i Mellanösterns kulturer). I Bibeln kallas dock aldrig någon annan än Jesus för Marias ”barn” (förutom bildligt i Joh 19:26 och Upp 12:17). Katolska kyrkan lär att Maria inte fick fler barn än Jesus, hon förblev jungfru för alltid, helt hängiven åt Gud (*Katolska kyrkans katekes*, nr 510). Är ”bröderna” barn av Josef i tidigare äktenskap eller, mer sannolikt, kusiner? (kyrkofadern Hegesippus kallar redan på 100-talet Jesu ”broder” Simon för hans kusin). Troligen är den Jakob som kallas för ”Herrens broder” i Matt 13:55 identisk med Jakob ”den yngre” i Mark 15:40, som är son till ”den andra Maria” (jfr Matt 27:56), dvs. en syster till Jesu moder (Joh 19:25) – uppgiften bekräftas av den helige Hieronymus.

Vi behöver dock inte få svar på alla frågor för att kunna ta till oss den här berättelsens poäng: **Kyrkans gemenskap är nu allt för Jesus**. *Vi* räknas till hans familj, om vi gör Guds vilja. Främst av alla gjorde **Maria** det. Hon sa JA av hela sitt hjärta (Luk 1:38). Hon är föredöme och moder för resten av ”familjen” där vi alla är bröder och systrar.

Jag skall bo och vandra mitt ibland dem. (2 Kor 6:16; jfr 3 Mos 26:12; Hes 37:27)

ONSDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 7:4-17** (*Ditt hus och ditt kungadöme skall bestå till evig tid*)

Guds löfte till David i v. 12-16 ekar förunderligt fräscht i ängelnas ord till Maria vid bebådelsen (Luk 1:32-33). För alltid skulle *Davids ättling Jesus* härskas. Gud höll så det löfte han gav David, trots att Davids släkt såsom politisk dynasti gick under på 500-talet f. Kr. pga. synd och gudlöshet (= straffen i v. 14). Gud leder sitt folk och vänder ont till gott! Paulus jublar i Rom 11:33: *Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar.*

Evangelium: **Mark 4:1-20** (*En man gick ut för att så*)

Den centrala liknelsen i Markus bok är försedd med Jesu egen tolkning – läsaren ska inte tillhöra de folkmassor som hör med sina öron *utan att förstå* (v. 12; jfr Jes 6:9)!

Markus vill säga: ”de tolv” (v. 10), kyrkans ämbetsbärare, förstår tron. Lyssna till dem.

I varje mässa strös det ut sädeskorn av Guds ord. Några av de närvarande hör fel pga. fördomar eller förvirring (det är ganska vanligt att människor hör något annat än vad prästen säger). Djävulsfåglarna *tar bort ordet som har såtts i dem* (v. 15). Sedan har vi dem som vill behaga både Gud och världen. Vissa gillar budskapet och vill bättra sina liv, men väl hemma igen vågar de inget av hänsyn till vad andra ska tycka – de är som de steniga ställena. De som kvävs av tistlar är de som aldrig gallrar bland sina vanor eller vänner. De invaderas av mycket som leder till synd. Bibeln samlar damm på deras bokhylla – tusen andra saker pockar på uppmärksamhet. Dessa tre sorters människor tar det inte så noga med djävulen och synden. ”Vi tror bara på kärleksbudskapet”, säger de. Men i grunden styrs de av rädsla.

De **mottagliga** kristna (fjärde gruppen) kommer till mässan för att **ta emot**. De har förberett sig med bön. De har med sig frågor och söker svar. Är det något som de inte förstår frågar de efteråt. När de lämnar mässan betraktar de sig själva som förvandlade. De vet att något stort har hänt. De tackar Gud för vad de hört och för eukaristin. Mässan fortsätter genom dem – väl hemma växer allt de tagit emot med äventyrlig kraft. Det spirar och bildar knoppar. De *bär frukt* (v.20).

Tala, Herre, din tjänare hör.

(1 Sam 3:9)

TORSDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 7:18-19, 24-29** (*Vem är jag, Herre, Herre, och vad är mitt hus?*)

Överväldigad av förundran inför allt som Gud har skänkt och lovat David går denne in i den ännu provisoriska helgedomen. Där sätter han sig med hela sin litenhet och all sin tacksamhet. Vad kan han annat än be att det blir som Gud har sagt, även om han inte förstår varför Gud varit så god mot just honom? Kanske tänker han på en av sina egna psalmverser (Ps 8:5) och viskar: *Vad är då en människa att du tänker på henne, en dödlig att du tar dig an honom?* Dessa ord kan vi *alltid* be, t. ex. när vi tänker på Guds godhet, att han lovade syndare och fattiga Paradiset (Luk 6:20; 23:43).

Evangelium: **Mark 4:21-25** (*En lampa sätts på hållaren. Med det mått som ni mäter med skall det mätas upp åt er*)

Här sammanställer Markus några Jesusord, där varje mening skulle kunna stå för sig och tolkas separat. Dessa uttalanden är hos Matteus utspridda i andra och annorlunda sammanhang (och ska där tolkas motsvarande, se Matt 5:15; 7:2; 10:26; 13:12; jfr även Luk 11:33). Markus placerar dem direkt efter *mannen som gick ut för att så*, som vi hörde om i går. Då är det rimligt att se *lampan* som *Guds ord* (jfr Ps 119:105) – respektive de frukter ordet ska bära genom oss. Det finns inga skäl att skämmas för trons ljus och gömma det under en hink (sädesmättet i v.21) – mörkret ska ju skinngas! (jfr Joh 1:5) Och varför dölja sanningen? Vi har fått öron för att höra, och när det rör sig om Guds ord ska vi lyssna extra noga (v. 23-24). På tal om det med sädesmättet: ta med dig ett stort mått när Gud delar ut! Kom till honom med en säck, inte med en kopp. **Han vill ge.** Ge vad? Sitt ord och *förståelsen* av det. Den som har med sig stort, äkta intresse (en säck) ska få mycket och fatta mycket (jfr Ords 9:9). Den som bara lyssnar med ett halvt öra (en kopp) får inget, änglarna som öser upp vet hur han är: får han något kastar han det ifrån sig i missnöje eller överhopar dem med grova ord. Därför vägrar de. Vem vill kasta pärlor åt svin (Matt 7:6)?

Kom, alla ni som törstar... kom och få säd utan pengar!

(Jes 55;1)

FREDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 11:1-4a, 5-10a, 13-17** (*Du har föraktat mig och tagit hetiten Urias maka till hustru*)

David, den Gudstrogne, den utvalde, Guds favorit – här avslöjad som vidrig smygtittare, äktenskapsbrytare och lömsk mördare! Med tanke på de senaste dagarnas härliga läsningar är det närmast olidligt pinsamt. Bibeln är skoningslös i sin ärlighet: kungen som lät sina män riskera livet för honom på slagfältet (v. 1) förgrep sig på en av deras kvinnor. Det eskalerade snabbt till maktmissbruk, lögn och mord. Batseba kunde inte annat än lyda – reducerad till objekt för begär, som kvinnor i vår tids pornografi och många andra sammanhang. Men David respekterade *en* gräns: aldrig kom han på tanken att dölja brottet genom att släcka det försvarslösa, ofödda barnets liv!

Evangelium: **Mark 4:26-34** (*Säden groor och växer, man vet inte hur*)

Det finns stor skillnad mellan liknelserna hos Jesus – som oftast utspelas i galileisk lantlig miljö – och Paulus liknelser som gärna inspirerades av storstadens värld (t. ex. idrottsarenorna). De två dominerande personligheterna i Nya testamentet målar upp samma sak, på var sitt sätt. Glädje och jubel dånade från idrottsarenorna när någon hade vunnit. Glädje och jubel ljöd också överallt på landet när *skördetiden* var inne (v. 29). Alla i släkten, små och stora, hjälptes åt att samla Guds goda gåvor, den överflödande rikedom, i ladorna. Man festade, tackade, dansade.

Vi dras nu med kyla och mörker. Dagens läsning leder våra tankar fyra-fem månader framåt då vi ska sjunga ”I denna ljuva sommartid” och fyllas av *förundran* inför Guds skapelses underbara håvor. Så växer även Gudsriket kring oss av sig självt, vill Jesus säga, och vi behöver inte veta hur (v. 27). Vilka tröstande ord för alla som sliter ont i kyrkans tjänst och inte ser resultat! Vad märkligt att Lukas och Matteus inte har den uppmuntrande (och humoristiska) detaljen som Markus ger oss om bonden som bara behöver sova och vänta (var den för ”passiv” för dem?). Jesus vill därmed säga att *Gud gör jobbet*. Så tveka inte: börja gräva någonstans, kasta ut Guds frön, han ger växten.

Förslag till fredagsoffer: Be en stund om välgång för småjordbrukare i hela världen.

LÖRDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 12:1-7a, 10-17** (*Jag har syndat mot Herren*)

Domen är stenhård – den visar Guds fullständiga medkänsla med Urias och Batseba och Guds rättfärdiga vrede över det som David utsatt dem för. *Synden föder död* (jfr Jak 1:15): Gud valde att ta tillbaka det barn som föddes. Det var fruktansvärt och obegripligt, men Gud vet vad han gör ... Observera att Gud förlåter David i v.13 men ändå straffar honom. Det illustrerar vad vi katoliker lär: syndaförlåtelse utesluter inte att synden måste sonas: genom *botgöring* – i Davids fall genom acceptandet av oundviklig förlust – sonar vi (vinner avlat). Annars lider vi efter döden i skärselden (*Katolska kyrkans katekes*, nr 1471-1479; 1030-1032). Alla som igår läste kyrkans liturgiska morgonbön *laudes* bad kung Davids ånger över sin synd. Den psalm som David skrev då i sin förkrosselse (Ps 51) är ett fast inslag i fredagens psalmodi.

Evangelium: **Mark 4:35-41** (*Vem är han? Till och med vinden och sjön lyder honom*)

Vilket drama! Markus känner till detaljer som att det skedde på kvällen, att andra båtar följde med (jfr skeppen i Ps 107:23), att Jesus sov i aktern på en dyna, att det rörde sig om en *virvelvind* (lite som en cyklon, d.v.s. nerifrån och upp, Bibel 2000 översätter med ”häftig vind” – plötsliga vindkast uppkommer inte sällan på denna sjö), vidare att Jesus använde en maktfull befallning, som när han drev ut demonen i Mark 1:25 (det ska väl förstås så att Jesus betvingar demonen som ytterst orsakat vinden).

Vinden är en bra bild av den osäkerhet, ja rädsla som lärjungarna måste ha börjat känna inför Jesus. Är han en profet? Titta hur han ligger och sover i båten liksom en gång profeten Jona som flydde från Gud (Jon 1:5)! Men Jona gick under i vågorna, Jesus tar kommandot över sjön. Vem är han då? Svaret ges *e silentio* genom Jesu handling: endast GUD kan rädda från storm och härska över havet (Ps 74:13; 89:10; 107:29). Psykologiskt talar dramat på sjön om vårt behov av TRO (v. 40). När vi är mentalt därute där kaoset vill svälja oss ska vi behålla samma lugn som Jesus, beslutsamt konfrontera uppgiften (stormen) och fokusera på att lyckas (ro i land).

De gladdes när det blev lugnt, han lät dem nå hamnen de ville till. (Ps 107:30)
